SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XC — JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 19, 1987 — CENTS 25 ЦЕНТІВ — ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ЛИСТОПАДА 1987 — Ч. 222. — РІК XCIV.

ОФІЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ РОЗКРИВАЮТЬ РОЛЮ В. ДЮРАНТІ

Вашінґтон. — Як інформує директор Комісії для прослідження Великого голоду в Україні у 1932-33 роках д-р Джеймс Мейс, йому вдалося відкрити офіційний документ-меморандум, який показує всецілo ролю журналіста „Ню Йорк Таймсу" Волтера Дюранті у замовчанні інформацій про Великий голод.

Меморандум, що його написав А.В. Кліфорт, член амбасади ЗСА в Берліні, ясно подає: „Дюранті заявив, що в порозумінні із „Ню Йорк Таймсом" і совєтськими властями його офіційні повідомлення все базовані на опінії совєтсьлкого режиму, а не на його власній".

Так пояснив свої репортажі про стан в Україні В. Дюранті у розмові із А.В. Кліфортом, що відбулася в дні 4-го липня 1931 року. Меморандум із цитатою слів Дюранті А. Кліфорт переслав секретареві закордонних справ ЗСА до Вашінгтону.

Як відомо, В. Дюранті, що був кореспондентом „Ню Йорк Таймсу" в Москві і заперечува, що в Україні був штучно викликаний голод, наслідком якого вимерло біля 7 мільйонів населення, отримав за свої репортажі нагороду Пуліцера.

Д-р Дж. Мейс представив публічно найдений документ у п'ятницю 13-го листопада ц.р., у Вашінґтоні на конференції під кличем „Визнання і заперечення ґеноциду і масового убивства в XX сторіччі", яку спонзорував Інститут для студій ґеноциду, що існує при коледжі Джан Джей. Крім д-р Дж. Мейса на конференції виступали д-р Ричард Гованішен, який говорив про вірменський ґеноцид і д-р Гелен Файн, екзекутивний директор Інституту для студій ґеноциду із доповіддю „Західнє визнання і відгук на остаточне розв'язання жидівського питання".

У своїй доповіді д-р Дж. Мейс підкреслив, поруч із виявленням того сенсаційного документу, що Уряд ЗСА знав багато про штучний голод в Україні, але вважав за відповідне того не признавати і не реаґувати в ніякий належний спосіб.

Він сказав: „немає найменшого сумніву, що Державний департамент і Білий Дім мали ряд доказів розвідки та інших джерел про Великий голод в Україні в роках 1932-33 і вони зробили з повною свідомістю того факту рішення не лише нічого не зробити в тій трагедії, але також ніколи не признати її публічно. Для політичних цілей які були передусім зв'язані із бажанням Ф. Рузвелта встановити і вдержувати добрі відносини із СССР, Уряд ЗСА взяв хоча не безпосередньо, участь у єдиному і найбільше успішному запереченні в історії людства, існуючого ґеноциду".

ОБОРОНА ПОДАЛА НОВУ ЗНІМКУ І. ДЕМ'ЯНЮКА
ВІН СЛУЖИВ В ПОЛІЦІЇ ІРО В 1946 РОЦІ

Єрусалим, Ізраїль (АН-ЧЕЙН, тел.). — Оборона Івана Дем'янюка предложила тут у вівторок, 17-го листопада, його нову знімку, коли він служив в поліції ІРО в 1946 році, при чому свідок, голляндський психолог ВіллемАльберт Ваґенар, подав це як приклад заникнення пам'яти, бо про цей період в його житті Дем'янюк ніколи не згадував.

Як відомо ІРО — International Refugee Organization — займалося втікачами в Західній Европі негайно після закінчення Другої світової війни.

В. Ваґенар був допущений суддями, як свідок і всі його зізнання ввійшли в протокол. Знімку прийняв суд під умовою, що вона буде перевірена і що про неї, як і про цілий період до якого вона відноситься, свідчитиме сам Дем'янюк. Оборона погодилась на це.

Раніше того дня Ваґенар, під опитом оборонця Йорама Шефтеля, описав дотеперішні свідчення на процесі, дотримуючись наукової схеми, виробленої психологом із ЗСА Елізабет Лофтус і д-ром Левіном (Е. Лофтус є на процесі і співпрацює з обороною і Ваґенаром) і своєю власною. Першу схему він схарактеризував як „positive response bias", і вона включає п'ять факторів, якими доказується чи свідки мали упередження і чи можна довіряти їх пам'яті.

Друга схема включає сім факторів, менш-більш такого самого порядку. Дотримуючись тих факторів, Ваґенар подав ряд прикладів з процесу, якими категорично доказав, що свідчення свідків були неправильні і тому є безвартісні.

Фотоальбоми, які показувалось свідкам, не були спрепаровані правильно. Наприклад, фотоальбом із знімками І. Дем'янюка і Ф. Федоренка (ч. 16 і ч. 17) свідки бачили два рази раніше — на процесі Федоренка і на процесі Дем'янюка в Клівленді, отож ясно, що вони не мали труднощів з ідентифікацією тут. Крім того, ці дві знімки є більші і чіткіші, як 15 інших на фотоальбомі.

Пригадав Ваґенар, що всі свідки їздили разом на різні процеси, жили разом в готелях, а з ними постійно їздили ізраїльські поліційні інвестиґатори Коляр і Радівкер, яка їх раніше перепитувала.

Зовсім неправильним, твердив Ваґенар, було перепитування свідків: не було третьої особи, не записано на стрічку і не зроблено фільму. А вже на самому процесі впав запит від слідчої Радівкер: „Чи ви пізнаєте Дем'янюка на цьому фотоальбомі?", що не згідне з прийнятими науковими нормами опитування і що є наявною спробою суґестійонування.

Інші фотоальбоми теж не були науково спрепаровані. Відомо, що усна характеристика Дем'янюка, яка постійно повторювалась, звучала: кругле обличчя, коротка шия, лисина. Один фотоальбом із вісьмох знімок мав сім осіб з овальним обличчям, довгою шиєю і без лисини, отож не трудно було свідкам показати пальцем на фото Дем'янюка.

Фотоальбом буцімто з Травніків із п'ятьох знімок — яскраво неправильний. На ньому приліплено буцімто знімку Дем'янюка і вона єдина обличчям до фотографа, а чотири інші роблені з профіля. Але навіть з цього фотоальбому свідок Гельман не міг впізнати Дем'янюка.

В. Ваґенар предложив судові свій фотоальбом, зроблений згідно з усіма 12-ма нормами згаданих схем. Він також розповів про свої експерименти щодо впізнання зі своїми студентами в Голляндії, доказуючи, що коли він вживав фотоальбоми прокуратури, всі 25 студентів не мали найменших труднощів вказати на фото Дем'янюка.

Говорячи про табори в Холмі, в яких перебував Дем'янюк, Ваґенар висунув можливість, що він, Дем'янюк, як полонений не мусів знати де він перебуває, німці не були зобов'язані казати полоненим де вони є. Дем'янюк міг щойно пізніше довідатись, що це був Холм.

І тут він показав нову знімку Дем'янюка в уніформі поліціянта ІРО з 1946 року і сказав, що про це Дем'янюк також ніколи не говорив, бо забув.

Суддя Дов Левін, видимо заскочений таким оборотом справи, заквестіонував правдивість знімки, але адв. Шефтель сказав, що вона правдива і це може підтвердити Дем'янюк. Левін тоді сказав, що прийдеться ще раз покликати Дем'янюка до свідчень, на що оборона погодилась.

Після того прокуратор Міхаель Шакед почав перепитування Ваґенара, яке мало продовжуватись наступного дня.

Ю. ВОРОНЦОВ НАТЯКАЄ НА СКОРЕ ЗАКІНЧЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ

Женева, Швайцарія. — Голова совєтської делеґації на переговорах у Женеві у справі редукції нуклеарної зброї і відтягнення ракет середнього і близького засягу з усіх частин Европи Юлій А. Воронцов, спростовуючи деякі неточності подані засобами масової інформації і опрокидуючи закиди, що Совєтський Союз зупиняє процес закінчення переговорів та виготовлення кінцевого документу, який мав би бути підписаний під час третьої зустрічі на вершинах у Вашінгтоні президентом Роналдом Реґеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим, заявив в дуже категоричний спосіб, що закінчення переговорів перед бачається за шість днів і він в цьому переконаний.

Політичні спостерігачі і військові спеціялісти ЗСА сумніваються однак у правдивість твердження совєтського заступника міністра закордонних справ Ю. Воронцова, бо даючи інтерв'ю совєтським кореспондентам, він, вправді підтвердив своє раніше оптимістичне твердження, але не виключав трудноців у зв'язку, як це він висловився, „штучними проблемами", що їх висуває американська делеґація, зокрема голова цієї делеґації Мекс Кемпелман про устійнення точної, тобто реальної перевірки розміщення інших ракет і продукції совєтської ракети СС—25, яка хоч не входить в засяг плянованого договору, але своєю констеукцією і засягом вона мало відрізняється від будь-яких американських чи совєтських ракет середнього засягу. Представники ЗСА домагаються, очевидно, припинення продукції цього типу ракет і ставлять вимогу щоб американські інспектори мали право стаціонувати у плянтаціях продукції ракет СС—25, бо в іншому випадку, цю справу можуть висунути в Сенаті ЗСА коли будуть обговорювати справу ратифікації женевського договору.

„Ми надіємося, що нам вдасться переконати американців, щоб вони відтягнули цю свою „штучну перешкоду", — заявив Ю. Воронцов совєтським журналістам. Прибувши до приміщення американської місії на розмову з М. Кемпелманом, Ю. Воронцов зробив знак перемоги, тобто надії на позитивний оборот справи у переговорах. Але не зважаючи на його штучний оптимізм, голова совєтської делеґації не передав Кемпелманові пляну розміщення ракет нарікаючи, що справа потриває ще два-три дні, бо совєтська військова бюрократія, мовляв, не вспіла на час полагодити цієї справи.

Кінцевий документ договору охоплюватиме 150 сторінок машинопису і включатиме відтягнення й знищення ракет середнього засягу від 300 до 3.400 миль. У цю категорію, як відомо, входитимуть американські ракети „Першінґ-2" і крилаті, стаціоновані також в деяких европейських країнах, а також совєтські СС-20 розміщених в Східній Німеччині, Чехо-Словаччині і західніх областях СССР.

Каже Ю. Воронцов, що у понеділок, 23-го листопада, наступить перелом у переговорах і цього дня він матиме також пресову конференцію. У зв'язку з цим у Вашінгтоні зайняли до цього передбачування вичікуючу позицію, а представники засобів масової інформації прибувають масово до Женеви.

Губернатор Коннектикат видав проклямацію в Тисячоліття Християнства в Україні

Ню Гейвен, Конн. (М.С.) — Для належного відзначення Тисячоліття Хрищення України створено в трьох більших містах Коннектикат — Бриджпорт, Гартфорд, Ню Гейвен — громадські комітети.

В Бриджпорті комітет очолює мґр Рома Гайда, в Гартфорді мґр Борис Крупа, а в Ню Гейвені д-р Михайло Снігурович. Проводи цих комітетів відбувають засідання для координації праці, зокрема для узгіднення дат імпрез з нагоди Тисячоліття в цих трьох місцевостях.

На спільному засіданні 26-го липня ц.р., в Бриджпорті вирішено на внесок д-ра М. Снігуровича ще цього року вистаратися проклямацію губернатора для відзначення цієї епохальної події, мотивуючи це тим, що деякі місцевості в стейті Коннектикат вже започаткували ювілейні святкування.

Після довших заходів ініціятора, при визначній праці громадського діяча Михайла Мовчана з Нювінгтону акція ця увінчалася успіхом і недавно губернатокр Коннектикат Вілліям О'Нілл видав проклямацію в пошану 1000-ліття Християнства в Україні та визначив рік 1988 Роком Християнства в Україні в стейті Коннектикат.

ПОЛЯКИ НІ В ЧОМУ НЕ ЗМІНИЛИСЯ

Варшава. — Аґентство Ассошіейтед Пресс повідомило, покликаючись на відомого польського історика і дисидента Войцеха Замбіньского, що, мовляв польська студентська і середньошкільна молодь домагається від уряду відновити могили невідомого вояка у Варшаві у її первісному довоєнному виді.

Як відомо, до Другої світової війни на могилі невідомого вояка були прикріплена ціла серія меморіяльних таблиць, які свідчили, що похований тут невідомий вояк загинув в бою під Львовом, обороняючи це „польське місто" перед Червоною армією. Після війни новий комуністичний уряд наказав розібрати пам'ятник і побудувати новий, без жадних написів і меморіяльних таблиць.

Без сумніву сама середньошкільна молодь не вийшла з ідеєю віднови пам'ятника у „довоєнному виді" і написання у цій справі офіційного листа до керівників міської клітини комуністичної партії і міської ради з вимогою напису „про вояка з-під Львова". Цю ідею підказали молоді старші польські політики, які ще й досі не можуть погодитися з думкою втрати Львова і Вільна і мрій про Польщу від „моря до моря".

Законодавці не бажають, щоб М. Ґорбачов виступав в Конґресі

Вашінгтон. — Пропозиція про те, щоб генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов виступив у Конґресі, а президент Роналд Реґен звернувся до совєтських громадян на телевізії, зустріла опір зі сторони багатьох конґресменів і сенаторів — як республіканців, так і демократів.

„Виступ перед об'єднаною сесією Конґресу — це честь, якої удостоюються лідери дружньої демократичної системи, але не лідери країни, яка протистоїть нам. Ґорбачов — не та людина, якій треба надавати трибуну", — сказав неназваний помічник сенатора-рес публіканця Джессі Гелмса.

Помічник ліберального сенатора, якого пресове аґентство Ассошіейтед Пресс не називає по імені, заявив: „Я не чув, щоб у Конґресі виступав комуністичний лідер".

Кажуть, що ідея виступу Ґорбачова у Конґресі зародилася в голові лідера демократів у Сенаті ліберала Роберта Бирда. Він висловив її шефові персоналу Білого Дому Говардові Бейкерові і, діставши схвалення, зустрівся з амбасадором СССР у Вашінгтоні Юрієм Дубініним. Той проконсультувався з Москвою, і машина закрутилася.

На запитання журналістів спікер Палати Репрезентантів демократ Джім Райт відповів: „Я нічого не знаю. Білий Дім ні про що нас офіційно не просив".

Асистент Дж. Райта сказав кореспондентові Ассошіейтед Пресс: „Зустрічі лідерів (чужинецьких країн) влаштовує переважно Білий Дім. Але якщо їх візити зв'язані з якими-небудь відвідуваннями Конґресу, то заздалегідь повинні бути зроблені відповідні кроки".

Якщо Ґорбачову нададуть трибуну Конґресу, то президент Реґен дістане право на півгодинний виступ на совєтській телевізії.

Про бойківську церкву написав проф. д-р В. Кармазин-Каковський

Філядельфія. — Із серії Записок Наукового Товариства ім. Шевченка, том 204, Історично-філософічна секція, та заходами Товариства „Бойківщина", тут цього року появилася книжка проф. д-ра Всеволода Кармазина-Каковського п.з. „Архітектура бойківської церкви".

У цій 223-сторінковій книжці, збагаченій численними ілюстраціями, автори пише про церковно бойківське мистецтво. „Ця праця — як написано в слові від Видавництва — 'проф. д-ра Всеволода Кармазина-Каковського є неначе продовженням і доповненням невеликої книжки автора' 'Українська народна архітектура — хати і дерев'яні церкви XVIII сторіччя' (з 40 ілюстраціями), виданої в Римі 1972 року та другої, вже об'ємистої, — 'Мистецтво лемківської церкви' з 843 репродукціями (Рим, 1975). У останній своїй книжці д-р В. Кармазин-Каковський, видатний дослідник українського мистецтва, особливо велику увагу присвятив дерев'яній архітектурі.

Цю працю у ціні 20-ох долярів можна набути, звернувшись на адресу: „Bojkivshchyna", Myron Utrysko, 2222 Brandywine St. Philadelphia, 19130, або телефонувати на число: (215) 567-3186.

15-ИЙ БАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ БУВ ЕЛЕГАНТНОЮ ІМПРЕЗОЮ

ЛІЯ КОТИС ОБРАНА КРАЛЕЮ, А МАРТА ПЕРФЕЦЬКА І РОКСОЛЯНА КУЗЬМАК — ЇЇ ДРУЖКАМИ

Парсіппані, Н. Дж. — Тут в суботу, 7-го листопада в новому Шератон-Тара готелі відбувся з успіхом 15-ий Баль української преси, на якому репрезентантку тижневика „Шлях" Лію Котис обрано кралею української преси. Її ескортом був Данило Темпл.

У цій елегантній імпрезі вязло участь понад 400 осіб. До успіху причинились не тільки молоді красуні-репрезентантки українських видань, але й простора, гарна заля, першорядна і справді балева 15-членна оркестра „Кауріґа" та добірна публіка, майже виключно середнього і молодшого поколінь.

На першу дружку чотиричленне жюрі обрало репрезентантку журнала „Юнак" Марту Перфецьку (ескорт Олесь Ґной), а на другу Роксоляну Кузьмак (ескорт Ярополк Кульчицький), яка репрезентувала „Лікарський Вісник".

Л. Котис має 19 років і студіює в Ровдайлендській школі рисунку. Вона є пластункою, цікавиться музикою і мистецтвом та любить подорожувати. Вона постійно проживає в Милбирні, Н. Дж.

М. Перфецька, 18 років, проживає в Гленсайді, Па., є студенткою славістичного відділу ЛяСалл університету ,є пластункою-виховницею, цікавиться малярством.

Р. Кузьмак, 18-літня студентка першого року університету, є пластункою-виховницею, цікавиться малярством, музикою, спортом.

Жюрі, в складі Роман

Краля української преси '87' Лія Котис (посередині) з дружками Мартою Перфецькою (справа) і Роксоляною Кузьмак.

(Закінчення зі стор. 1)

ДОПОВІДЬ ПРО МОВУ

Ню Йорк. — ТУт у власних приміщеннях при 63 Четверта Авеню, у суботу, 21-го листопада ц.р., о год. 5-ій по полудні Наукове Товариство ім. Шевченка влаштовує доповідь „Яку церковну мову прийняла київська Русь-Україна тисячу років тому?", яку виголосить Богдан Струмінський.

У СВІТІ

ПЕРЕБУВАЮЧИЙ У МОСКВІ заступник державного секретаря ЗСА Джан Вайтгед заявив, що успіх розмов на вершинах між президентом Роналдом Реґеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим залежатиме у великій мірі від зміни еміґраційної політики СССР. В кожному разі, ЗСА будуть настоювати на позитивних змінах і дотриманні кінцевих постанов Гельсінкських угод в тій справі. „Жадна країна не має права держати своїх громадян під замком", — заявив Вайтгед кореспондентам.

ТЕГРАНСЬКЕ РАДІО повідомило, покликаючись на промову президента Ірану Алі Хаменеї, що іранські збройні сили покликатимуть до військової служби кілька річників молодих людей, а це означає, що ця тоталітарна країна, що її, на жаль, очолює людина у сявщеничій рясі, аятолла Хомейні, готується до чергового кровопролиття не тільки у війні з Іраком, але до відплатних акцій звернених проти З'єднаних Стейтів Америки і її західніх альянтів. Після триденного засідання так званої воєнної ради Хаменеї заявив, що „скоро студентам університетів прийдеться вдягнути військову уніформу і понюхати пороху". Це, очевидно, означає, що іранські екстремісти заплянували перевести більшу офензиву проти Іраку і показати світові, які то вони сильні. У Пентаґоні дали до зрозуміння, що у випадку атаки іранців на американські військові кораблі, американська морська і повітряна фльота знищить усі ракетні інсталяції Ірану.

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ Госні Мубарак заявив кореспондентам, що його уряд вирішви, взявши до уваги економічну ситуацію в світі, зменшити на один доляр ціну за бочілку оливної ропи. Знижена ціна охоплює усі види нафтової продукції. Отже, тепер бочілка єгипетської оливної ропи, в залежності від квалітету, коштуватиме від 13,95 до 15.90 долярів. Єгипет не належить до країн продуцентів нафти (ОПЕК) і видобуває тільки 870,000 бочілок нафтової ропи денно. Половину видобутку залишається для власних потреб, а тільки половина призначена на експорт. З раніших повідомлень ОПЕК відомо, що країни, які входять до цієї органзіації, видобувають 19 мільйонів барилок оливної ропи денно, отже 2,4 мil. більше заплянованої квоти. Виглядає, кажуть економісти, що ціни на нафтові продукти будуть падати вдолину у зв'язку з напродукцієюд цього сирівця.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД Реґен і спікер Палати Репрезентантів Джім Райт знову доливають оливи до вогню у своїх гострих суперечках на тему підходу Адміністрації до політики Центральної Америки та ролю спікера Райта в цих делікатних мирових переговорах. Білий Дім через свого речника Мерліна Фіцвотера заявив, що Джім Райт створив непорозуміння і „призвів до помилкових вражінь" після того, як зустрівся з президентом Нікараґуа Даніелем Ортеґою.

УРЯДОВА ПОЛІТИКА, ЩОБ зменшити надвишку сира, молока і рижу, увінчалася таким великим успіхом, що Уряд президента Реґена має в пляні обтяти розподіл цих товарів до половини в наступному році. Таку заяву склали урядовці Управління поживного харчування та Департаменту сільського господарства, а причина в тому, що державний інвентар виказав драстичні зменшення в цих продуктах.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ, що перевіряють причини летунської аварії у Денвері минулої неділі, де загинуло понад двадцять осіб, заявили, що свою увагу зосерджують на небезпечному утворенні снігу на літаках марки ДС-9. Причиною їхнього зосередження є три попередні випадки в подібних умовинах з літаками цієї ж марки.

ПЕРЕГОВОРИ ПРО БЮДЖЕТНИЙ дефіцит дещо сповільнилися, як представники Білого Дому і Конгресу заявили, що виглядає на неможливість погодження. Неспроможність дійти до згоди над границею обмеження підвищень життєвого прожитку у Соціяльному забезпеченні та інших Федеральних програмах є тим непереступним каменем.

РЕЧНИК ДЕПАРТАМЕНТУ справедливости наполягає на тому, щоб Судовий Комітет Палати Репрезентантів який перевіряє справу контра, опублікував всі свідчення. Нехай кожний має змогу прочитати ці свідчення.

СПОДІЮТЬСЯ, ЩО КОНҐРЕСОВИЙ комітет ірано-контра афери у рекомендаціях свого остаточного звідомлення подасть пропозицію, щоб дорадники крайової безпеки не були з рядів військових старшин. Радше пропонують цей пост заповняти цивільними кандидатами, які б не мусіли без застережень виконувати накази.

ПІСЛЯ ЦІЛОРІЧНИХ емоцій та злобливих стосунків з Ватиканом єпископи римо-католицької церкви Америки зібрались на своїй річній конференції у Вашінгтоні в значно сумирнішому дусі й настанові. Конференція розпочалася в понеділок, 16-го листопада ц.р., у дуже діловій атмосфері. На порядку нарад цієї чотириденної Конференції поставлено точки, на які є загальна згода єпископів, як границі навчання сексуалізму в школах, та як поводитися з теологами-дисидентами. Все ж таки одною з найважливіших точок конференції буде вирішити справу, як розв'язати конфлікти поміж єпископами, що відповідають за католицьке життя своїх дієцезій та католицькими теологами, що вчать в університетах і користуються правом академічної свободи.

КОЛИШНІЙ СПІКЕР Палати Репрезентантів Тіп О'Нілл знаходиться в лікарні у Бостоні, де згідно із заявою його лікаря д-ра Ричарда Вилсона перейде операцію на пістряка прямої кишки. Лікарі після перевірки заявили, що пістряк не розповсюдився, тому й предсказують цілковите виздоровлення.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster. Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

На 35-річчя УМІ

Український Музичний Інститут в Америці заснувався ще в 1952 році в Ню Йорку групою музик-педагогів, ентузіястів музичної культури. Тоді ж, або в короткому часі після оснування Інституту в Ню Йорку, постали філії УМІ в кільканадцятьох містах ЗСА і вони всі успішно розвивалися, охопивши членством сотні учнів ще ціле покоління, поки не розпочався певний спад у діяльності головно через зменшення кількости нових зголошень студентів чи не по всіх містах дії Інституту. Сталося це не з вини професорського складу і не з вини учнів, чи їх батьків. Був це, — кажуть песимісти, — „закономірний розвиток" поважного вже тривання наших поселень у цій країні, демографічні переміщення українців з центру міст на околиці і теж через малу можливість навіть найталановитіших музик українців добитися визнання в американському середовищі, де панує неподільно неприхильна українцям впливова меншина. Не диво, що зацікавлення музичним вишколом наших дітей серед українців маліло.

Але з такою „закономірністю" не хочуть погодитися професорський склад, алюмни й шанувальники УМІ в Ню Йорку. Вже цією весною, на початку ювілейного року 35-річчя, УМІ повів пожвавлену діяльність на приєднання нових учнів на початок нового навчального року, що і дало у підсумку — дев'ять нових учнів на рік 1987/88. Хоч це і невелике число, але воно спинило спад учнівських зголошень, і — сподіваються друзі УМІ, — розпічне напрям кривої учнівських зголошень на науку музики вгору.

Діяльний і оптимістичний УМІ влаштовує „Концерт випускників, студентів і друзів" в суботу, 21-го листопада, з наміром пригадатися ласкавій пам'яті нашого громадянства, бо Інститут існує, розвивається і веде дуже корисну для української музичної культури діяльність. Керівництво УМІ чекає на наших громадян, що вони заповнять залю Ашер Леві-Скул при першій Авеню і 11-ій вулиці о 7-ій годині вечора. Це буде цікавий вечір для усіх.

Кожний нарід плекає різні види своєї музичної культури, що її компонентами є народна пісенна творчість, клясична музика, камерна і легкого жанру (в тому й танечна). У нас дуже добре розвивається народна і легка інструментальна й вокальна музична творчість (популярні серед нас і молодечі ансамблі легкої музики, базовані на народних пісенних скарбах, і передусім — кобзарські групи, що плекають кобзарське мистецтво). Але поважна клясична музика, інструментальна та зокрема камерна повинні дістати теж більшу увагу нашої громади. І це якраз УМІ тут каже своє вагоме слово. Бо слід гармонійно плекати усі види національної вільної музичної творчости, — все те, що з гарними успіхами провадилось у свій час на рідних землях, зокрема у Західній Україні, звідки і вийшла ідея створення нашого Ювілята — УМІ в Ню Йорку 35 років тому.

В Україні під сучасну пору вільного розвитку не знає ні одна галузь нашої культури; там все поставлене на послуги Москві. Тільке ми тут, у діяспорі, можемо заповнити прогалину, що її витворила для нас чужа окупація. Українські батьки не повинні занедбувати навчання музичної освіти своїх дітей і підлітків; їм слід потурбуватися, щоб їхні діти вступили до УМІ, де навчають музики висококваліфіковані вчителі українці і де вивчається, поруч світової, клясична українська музика. І навіть, якщо музична кар'єра не всім учням виявиться до здобуття в цій країні, то, — пам'ятаймо, — що добра музична підготовка — це частина доброї і повної освіти, та справжньої культури людини, а український музичний вишкіл — це теж аспект українського патріотичного виховання.

В ЛОНДОНСЬКОМУ ВИДАВНЦТВІ „Джонатан кейп" вийшла книжка відомого англійського ліберального політичного спостерігача й аналітика Пітера Дженкінса, кореспондента газети „Індепендент", присвячена успіхам і невдачам дев'ятилітнього урядування консервативного уряду прем'єр-міністра Маргарет Тачер. Вже сама назва книжки „Революція Тачер: упадок ери соціялізму" свідчить сама за себе.

ДЕВ'ЯТЬ З 12-ТИ КАНДИДАТІВ на номінацію своїх партій на президентську кандидатуру у 1988 році скритикували частини економічної політики президента Роналда Регена і його Уряду.

Юрій Р. Рибак

БОЙКОТ

Було це в Ірляндії на прикінці останнього століття. Ірляндцям надокучила неприхильна до них настанова феодального, земельного володіння. Тому і вирішили протиставитись. У своїй реакційній тактиці постановили відмовляти услуги і працю поміщицьким представникам. У цю акцію включились теж служба, крамарі і землероби... В осередку контроверсії знайшовся один представник англійської землевласности, що збирав неймовірно високі чинші так, що його орендарі одного разу відмовились мати з ним щось спільне. Прізвище цього представника було капітан Чарлс С. Бойкот. Від нього саме прийнялось загальновідоме слово: бойкот, бойкотувати, — що вживається у значенні припинення взаємин з окремою особою, організацією, підприємством чи країною.

Профспілки примінили тактику бойкоту при вимогах покращання заробітку чи умовин праці для своїх членів. Звичайно у зв'язку з тим чуємо теж слово „страйк". Головний (primary) рід бойкоту характеризує це, що робітники не купують виробів працедавця. Цього роду бойкоти є законні, однак без великого результату, бо відносно дуже мало продукту купують ті, що його якраз продукують. У другорядному (Secondary) бойкоті страйкарі натискають на робітників у інших підприємствах, щоб не торгували з їхнім працедавцем. Іншими словами хочуть його відокремити від світу і змусити до капітуляції. Цей же рід бойкоту американське законодавство вважає нелеґальним.

Консументи часто підтримують бойкот, щоб тим висловити своє невдоволення головно, коли їх не хочуть слухати продуценти, або коли солідаризуються із профспілками, як це сталось у семирічному бойкоті каліфорнійської салати та винограду. У висліді — профспілки осягнули успіх у реформі аграрної праці.

Солідаризуватись із усіма, що бойкотують прямо неможливо, бо це означувало б не їсти, не одягатись, не вживати транспорту і т. п. Американські бизнесмени та провідники праці обраховують, що коло однієї сотні бойкотів постійно відбуваються на території ЗСА, не враховуючи маленьких із суто місцевим характером. З практики видно, що звичайно компанії стараються тому протиставитись, вживаючи законно засоби, які мають на цілі переконати про їхню добру інтенцію служити консументам і їх вдоволити. І часто буває і так, що ці, які бойкотують тратять терпець і залишають поле бою без перемоги. Але коли таке завзяття і постанова перерішать, тоді компанія іде на уступки, бо чейже її залежить на втриманні доброго імени і запевнення постійного зиску.

Монро Фрідмен, професор Істерн Мишиґен університету, завважив, що після проголошення бойкоту ціна щерів на біржі багатьох компаній, звичайно паде. При цій нагоді слід відрізнити сам тільки заклик до бойкоту від дійсного бойкоту. Заклик може мати великий вплив залежно від позиції у суспільстві та крайового значення даної групи, що його проголошує. Із 90-ти проголошених бойкотів, що були поміж 1970, а 1980 роками виходить, що профспілки спонзорували з них 55 відсотків, під час коли етнічні і релігійні групи — 32 відс., а представники споживачів та охорони довкілля тільки 13 відсотків.

Який же вплив має бойкот на саме підприємство?

У загальному, воно не може легковажити ситуації. Бойкот часто впливає на нього інакше як загально припускають. Не можна теж заперечити неґативного впливу на фінанси, одначе далеко маркантніше відчуває підприємство настанову і переживання своїх працівників. Вони ж морально почуваються пригноблені і неспокійні, бо є під очевидним зовнішнім обстрілом публічної опінії. Тяжко дістати нових працівників, а головно ґрадуантів шкіл, які радше зачинали б працю у підприємстві без проблем... Знову ж управління тратить час на поборювання бойкоту замість продуктивно працювати для добра і розвою фірми.

Недавно одна група невдоволених, зібравши понад сто тисяч підписів у своїй петиції, протестувала проти участи відомої Компанії Дженерал Електрік у програмі нуклеарної зброї. На це, між іншим, компанія відповіла, що кількість і рід потрібної зброї для ЗСА не визначує ані група, яка протесту фірма, ані Дженерал Електрік, а тільки державний Уряд. Абстрагуючи від цього, що сам заклик до бойкоту не мав впливу на її бизнес, компанія вирішила зактивізувати себе в обороні краю з ясним переконанням, що зовсім правильним є піддержувати американський Уряд...

Спостерігається теж своєрідний „скритий" бойкот, а саме тоді, коли говорять одне а думають друге. Це легко завважується при заохоті купувати виключно вироби одної країни, чи одної фірми. Тут наглядно відчувається сильне підкреслення крайового чи місцевого патріотизму у формі заклику чи реклями, які сильно вдаряють по чуттьових струнах консумента. Тому і між рядками можна відчути клич: „Не купуй у інших", що не тяжко зрозуміти як: „Бойкотуй їх"!

Двоюрідний брат бойкоту — це ембарґо, яке є властиво урядовою забороною довозу або вивозу певних товарів. Ось приклад з минулого: у 1765 році американці відмовились купувати англійський товар, а у 1905 році китайці постановили не купувати продукти ЗСА, що було відплатою на американську еміґраційну політику.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує Лев Яцкевич

У пошуках криниці молодости

Людину від сивої давнини полонили дві настирливі ідеї: перетворення нешляхетних металів у золото та винахід елексіру довговічности, чи пак, криниці вічної юности.

Єдино одержима мрія трансмутації важких металів у золото, шляхом зміни їх атомової структури, виявилася теоретично можливою, але практично недоцільною, з уваги на недосяжно високі кошти трансмутації первнів. Тому можемо сміливо сказати, що ні одна з тих ідей, практично, не стала дійсністю.

Але їх розвінчання забрало людині багато тисяч років. Та найбільшу снагу і завзяття виявили шукачі криниці молодости на чолі з Хуаном Понс де Леоном, еспанським віцекоролем Пуерто-Ріко, який влаштував дослідну експедицію до леґендарного острова Біміні, на якому, згідно з переказом індійців, мала бути розташована криниця чи радше джерело вічної юности. Цим леґендарним островом виявилося східнє побережжя Фльориди, заселене войовничими автохтонами, які засипали членів експедиції градом стріл, що з них одна зранила важко підстаркуватого вже Понс де Леона та принесла йому передчасну смерть.

Щойно сьогодні, в добі приголомшливого розквіту науки, людина зрозуміла, що юність та старість пов'язані, не з леґендарним джерелом молодости, а з генетичною системою тканин нашого організму та його біохемічною дією.

Мало того, вчені тих ланок наук передбачають, що діти народжені у 1980 роках, не тільки доживуть сотні років, але при постійнім розвитку знання, втішатимуться у своїй старості таким самим здоров'ям та виглядом, як їхні 30-літні батьки. І це буде не наукова фантастика, а наукова дійсність!

Ми вже сьогодні читаємо про те, як медичні спеціялісти відмолодження при допомозі софістикованих метод, як пластична хірургія, впорскування клітин, висмоктування надвишки нашарувань товщу з людського тіла та цілого арсеналу „чудодійних" кремів краси намагаються відновити те спустошення, яке вчинив на людськім тілі, а головно на його обличчі, невблаганий зуб часу.

Хоч прожиті роки залишають свій слід, не тільки на нашому обличчі, але й в нашому умі, проте найбільш нещадні сліди старшого віку, головно у жінок, залишають зморшки, які пластичні хірурги усувають „чародійним" підносом їх лицьової скіри (face lifting) або акапунктурою обличчя.

Кожного року щонайменше півмільйона американок (хоч не бракує між ними й чоловіків) відмолоджуються при допомозі витончених скальпелів, ейзерної терапії у сальонах краси та люксусових европейських осередках відмолодження таких, як клініка Отепені в Букаресті, в Румунії, Джин Бабет Теляссотрапія в Біярі, у Франції, „Біотонус Клініґ" в Монтре, у Швайцарії чи Клініка Бушінґера у Марбеллі, в Еспанії.

Слід згадати при тому, що у всіх тих клініках краси виконуються майже всі роди пластичних операцій, перед якими кожний пацієнт має змогу побачити на екрані компютора свого пластичного хірурга своє власне обличчя у двох фазах: перед і після переведеній операції, себто по усуненні всіх лицьових недоліків, ще за скальпель заторкнув його чи її обличчя.

Кого не стати на пластичну операцію, той мусить вдоволитися кремами проти зморщок, які наче повінь заливають косметичний ринок ЗСА. Найдорожчий (але не конче найкращий) крем, має назву Глисел, одна унція якого коштує тільки 75 дол.

На думку д-ра Вілліяма Газарда з Джон Гопкінс шпиталя, затримання краси — не завжди тотожне із задержанням довговічности. На його думку, найкраща метода продовження життя — це харчоза дієта консумована в такій пропорції, щоб вага нашого тіла поміж 30-им та 70-им роками не збільшалася понад 30 фунтів. При тому, слід мати на увазі, що низькокальорійне харчування, з обмеженням звіринних товщів та перевагою овочів та волокнистих ярин, може припинити руїнницьку дію старіння.

Що таке старіння? На те маємо цілу низку гіпотез. Одна з них, пов'язує його з розладом гормонів та розгубленням молекул ДНА, що контролюють дію клітин. Друга теорія пов'язує його із зношенням та пошкодженням цих молекул невідповідною їжою, затруєнням повітря та хемічними змінами, що заходять в нашому організмі. А ще третя теорія пов'язує старіння з дією вільних молекул, або т. зв. радикалів, що їх вирощує організм в часі поглинання кисня. Вони, буцім то, зударюються з клітинами нашого організму, пошкоджують їх та, у висліді, призводять організм до недуг та старіння.

Багато вчених вважає, що старіння успадковане від ро-

(Закінчення на стор. 4)

Степан Куропась

ДО 100-ЛІТТЯ НАРОДИН О. АРХИПЕНКА

З приводу 100-ліття народження мистця-скульптора Олександра Архипенка розписалися свої і чужі й правильно величають його творцем нового стилю у мистецтві. Пишуть про нього в суперлятивах як філософа і учителя мистецтва, революціонера вигляду людського тіла і піонера кубістичного напрямку.

А деж Архипенко як українець? Син Києва в якому не міг розвивати свого таланту, бо в Совєтському Союзі ще й дотепер можна творити лише так як „пан каже". Так звана гласність це лише трюк на те, щоби замилити людям очі. Але все таки „Літературна Україна" не могла мовчати з приводу 100-ліття народження геніяльного сина України. Чекали сто літ, хоч була українізація, а поцікавились Архипенком тепер, дозволивши на виставку праць цього непересічного скульптора.

Заговорили й жиди про нього як російського маляра. Москалі, які не дозволяли жидам навіть поселюватися в царській Росії і щойно за революції 1917 року завоювали російські міста і владу, позують не раз в Америці як рашієнс, хоч роджені в Україні.

Тому треба поґратулювати громаді міста Дітройт, що спромоглася запросити д-р Оксану Безручко-Росс з відчитом і прозірками про свого учителя. Честь пані Марті Базюк з Українського Гарвардського Дослідчого Інституту, що дала відсіч тим, хто Архипенка хотів зробити росіянином, згідно з їх девізою „Злиття народів".

Я пізнав Архипенка в 1933 році з нагоди Української Світової Виставки Століття Поступу в Чикаґо. Йшли приготування до Виставки треба було боротися за признання України не лише як нації, але і як держави. Корпорація Української Виставки головою якої був д-р Мирослав Сіменович, а я був секретарем, вірила, що наївні американці таки признають Україну, як державну націю і синьо-жовтий прапор буде повівати на будівлі адміністрації виставки серед державних прапорів. І сталося те, на що ми чекали.

Треба було не лише грошей, але і експонатів, щоби чимось заповнити павільйон, який ми збудували „на борг" за 22,000. Треба було людей, щоби було кому обслуговувати відвідувачів.

Доволі експонатів — рисунків, графіки — доставили Академія у Подєбрадах, Технічне Товариство у Львові, як теж Народне Мистецтво у Львові, так що інж. Стефа Чижович і д-р Маруся Бек могли задовольнити найбільш вибагливих і видатних гостей на виставці.

Редактор „Свободи" д-р Лука Мишуга, який був у контакті з Архипенком, порадив запросити його на виставку з його творами. Замало, — говорив д-р Мишуга, — мати на виставці шаравари і малюнки на зразок „Козак коня напував, Дзюба воду брала". Виставка світова і зі всього світу прийдуть люди мистецтва і для них павільйон щось мусить дати. Архипенко приїхав був на концерт в Шопен школі разом з д-ром Мишугою і відтак на зборах Корпорації згодився взяти участь під умовою, що його скульптура буде забезпечена на 100,000 дол. Премія від асекурації виносила 10 відс., відтак знижено до 6,000 дол. Велика це була сума як на тодішні часи під час депресії, але це виплатилося нам реклямою. Без Архипенка наша виставка не мала би чим імпонувати. Проте, що Україна була шпихлірем хліба американцям не імпонувало, пшениці у них досить. Архипенко був українським патріотом, — так усе підкреслював д-р Мишуга. То чому не можна його вписати в члени УНСоюзу питав я? — Мистці — це інший світ, вони не дбають про забезпечення, вони мрійники, шукають нових висот епохи в скульптурі, тож підходити до Олександра Архипенка з аплікацією, якого б то не було Союзу, не було б на місці, — закінчив говорити д-р Мишуга.

Марійка Гельбіґ

УКРАЇНСЬКА ЮҐОСЛАВІЯ У ПІДГОТОВІ ДО ЮВІЛЕЮ ТИСЯЧОЛІТТЯ

III.

П'ятниця, рано — 9-го жовтня. Ми вирушаємо в напрямі Славонії і Боснії. З нами ще іде Сестра протоігуменя Ярослава Гралюк ЧСВВ до Прнявору подивитися як поступає будова нового монастиря і парохіяльного центру. Переїжджаємо Річку Саву — і ми вже у „нашій Босні", — каже Сестра і починає співати при вторуванні отця Славка:

Чорна хмара при долині, тяжко жити на чужині.
На чужині тяжко жити, як той камінь підносити.
На Вкраїні сонце гріє, на чужині вітер віє.

Телефонічна естафета вже повідомила о. декана Івана Барщевського, що ми роз'їжджаємо по Юґославії і тому ми мусіли туди вступити. Йому підчинені чотири парохії — Слововнський Брод, Сібінь, Маґіч Мала і Буковлє. Син отця декана, Тарас, є в Римі, як питомець колеґії Св. Софії і студент УКУ; надзвичайно здібний, - хвалив його отець Іван. Священики в Крижевській епархії майже всі одружені і властиво годі собі уявити „целєбса" на селі. Восновному громада згуртована біля церкви. Священик, це не тільки духовний провідник, але надає і народно-національне забарвлення. Священикам вільно вінчати, охрестити і поховати.

Обговорюємо дальшу програму в Прнявoрі. Піддаємо думку, щоби діти-молодь виводила гаґілки. На все вони годяться і дуже тішаться нашим приїздом. Оповідаю, що один із церковних хорів з Америки (парохія Благовіщення у Філядельфії, покриваючи власні кошти), вибрав власне той напрям, щоби не тільки співати в Римі, але і щоби також відвідати найбільшу українську громаду в Східній Европі поза межами України, і своєю присутністю збільшити велич тих святкувань.

Вирушаємо далі до нашої остаточної цілі — Прнявору. Парохом тут і деканом є о. Петро Овад. Парохія заснована 1900 року і є тут 1,300 вірних. Одно з найбільших згуртувань українців із Галичини. Всі відправи — Богослужби, все тут ще по-українськи. Оповідають, що якраз тепер є жнива кукурудзи і всі сусіди сходяться її лупити, а як прийде зима - збираються на чіхання піря. І при тому завжди співають. Отець Овад виїде невдовзі до Австралії збирати фонди на завершення будови. Дуже багато українців у повоєнних роках через тяжкі умови в Юґославії виїхало до Австралії. Запляновуємо справжній празник на 17-те липня, будемо пекти баранів і т.д. Запевняю, що гості з Америки не образяться, якщо будуть паперові тарелі і горнятка. Накінець будуть музики і забава до ранку! Обіцяю приїхати кілька днів перед празником, щоби допомогти у підготові.

Лишаємо Сестру Провінціяльну в Прнявoрі, а самі їдемо до Загребу. Там нас чекає авдієнція у Владики Славомира Міклоша. Став він єпископом Крижевської епархії 1983 року. Крім Крижевців, сьогодні його осідок в Загребі. Прийняв нас Владика у своєму просторому дворі дуже приязно. Я пояснюю чому стараюся зорганізувати деканальні святкування тисячоліття у Прнявoрі — запрошуємо Владику, який радо годиться брати в них участь.

Недалеко від Загребу (50 кілометрів на північ) находяться Крижівці, столиця епархії. Не можна було бути так близько і не побачити цієї місцевости. Ці церковні майна були б запущені і стояли б пусткою, якби не Блаженніший Патріярх Йосиф піднявся великого труду рятувати цей осередок східнього католицизму. Були ми там гостями Сестер Василіянок. Сестри будують великий монастир, а про фонди їм постарався покійний Патріярх Йосиф та Блаженніший Мирослав Іван. Чи пам'ятатимуть ці сестри, здебільшого хорватки - жумбарчанки, що головно завдяки українським трудам і грошам, здвигають вони свій монастир. Дай Боже, щоб вони це оцінили, пам'ятали і передали грядучим поколінням.

Окружніми, задніми дорогами, щоб знову не переїжджати рухливих вулиць Загребу, спішимо до Липовлян. Отець Славко має там замовлену поминальну Службу о 5-ій годині.

Липовляни — парохія заснована 1909 року. Ще недавно одна із наших більших. Переселення і асиміляція зробили своє. Нині нараховує 120 родин (500 вірних). Парох — о. Ярослав Лещишин — вихованець колеґії Св. Софії і Св. Йосафата в Римі, де скінчив вищі богословські студії. Висвячений був у його рідній Дев'ятині (недалеко Липовлян). Останніх шість місяців доїжджав із Загребу до Липовлян. Тиждень перед нашим приїздом там офіційно перенісся. Щоби мати власного пароха, вірні самі будують приходство і оподаткували себе по 20,000 динарів (приблизно 20.00 дол.), а на юґославські умови, це не абияка сума на цю ціль. Ми ледве вспіли приїхати перед 5-ою годиною у суботу ввечері, як надбігла якась жінка... — Отченьку, будьте ми добрі, перенесіть Службу на 6-ту годину, бо ми ще всі в полі збираємо кукурудзу! — Очевидно отець „згодився" і поминальна Служба відбулася пізніше разом із Панахидою. Тому, що монахинь не було, я була готова „дякувати", однак мене отець Славко попередив, що це в них належить тільки дякові. Дійсно, дяк мав сильний голос, дещо школений і голосно, голосно співав!

Повертаємося до Загребу на нічліг. Завтра неділя. Я від'їжджаю по полудні до Америки, але ще вранці їдемо до Липовлян — отці Іван і Славко відправляють недільну Службу Божу разом. Богослуження було співане. Може напіви не були на мені відому мелодію Гнатишина, але той хор з Липовлян міг би конкурувати не з одним в Америці. Отець Іван передає благословлення усім від Блаженнішого Мирослава Івана. Ще спільна знімка — ... а потім обіцяю приїхати до них на другий рік — і від'їжджаємо.

Такими словами прощав нас дяк села Липовлян Іван Логуза 1-го жовтня 1987 року:

Най пропаде весь кукіль,
Най не мучить вас мозіль.
Не кашляйте ніколи,
Ідіть від Николи до Николи.

Щоб вам була мука смачна,
Щоб не видно скрині дна.
Щоб все стояв на столі — хліб, сіль.
Коли голоден — сідай, край і їдж.

Щоб не було сварки в хаті,
Ані вітру на загаті,
Щоб поводилося при хаті,
Без чубка — чубаті,
Масні, носні, гнидні, довговолосні.

Щоб на грядці була капуста головчаста,
І петрушка корінята,
Щоб були діти всі здорові,
Їсти кашу все готові,
Щоб з них була потіха,
І гроша бодай півміха.

(Закінчення на стор. 3)

Українська...

(Закінчення зі стор. 2)

Українська католицька церква і дзвіниця у Прняворі, Югославія.

Перед манастирем Сестер Василіянок у Осієку стоять (зліва): Сестра протоігуменя Ярослава Гралюк, о. д-р Іван Дацько, о. Олександер Бияк (емерит) Сестри Василіянки та о. Іван Лещишин.

Українські Сестри Василіянки в Новому Саді з автором цього репортажу М. Гельбіг.

Відзначення роковин Першого листопада у Трентоні

Відколи українці оселилися у Трентоні, Ню Джерзі, від того часу кожного року українська громада урочисто відзначає наші історичні події.

Протягом майже двадцяти років функцію відзначення важливих історичних подій перебрав на себе Громадський комітет міста Трентону. Комітет складається з представників усіх громадських чи політичних організацій та установ і всі вони спільно, демократично улаштовують академії чи інші відповідні відзначення тих важливих подій нашої історії.

Цьогорічну академію Листопадового зриву відзначено у неділю, 1-го листопада. В цей день по всіх українських церквах (а в Трентоні є їх чотири) відслужено Панахиди за поляглих героїв. Святочна академія відбулася у залі парафії української католицької церкви св. священомученика Йосафата.

Академію розпочато відспіванням американського гимну. Співав Степан Шилкевич, акомпаньював д-р М. Гафткович-Сій..

Члени молодечих організацій СУМА й Пласту Ліда Литвин і Роман Сеник відчитали проклямації Української Національної Ради і звернення до населення міста Львова.

Голова Громадського комітету інженер Іван Гафткович офіційно відкрив святочну академію. У своєму слові він коротенько розповів про значення подій Листопадового зриву і представив доповідача д-ра Володимира Зарицького, професора Нюйоркського університету.

Доповідач коротко насвітлив історичні події, що існували в тих часах на території Австро-Угорщини, особливо в околицях Львова, відносини, що існували між українцями, поляками й австрійськими чиновниками. Доповідь була цікавою, змістовною.

Мистецька частина святочної академії складалася з двох частин. У першій частині виступив відомий жіночий хор „Троянда" під мистецьким керівництвом дириґента Софії Берик-Шульц. Хоч хор існує відносно коротко, він вже здобув популярність не тільки у Трентоні, але й в інших містах Ню Джерзі. Хор виконав пісні „Могили", „Козака несуть", „Зірвалася хуртовина" і „Ми йдемо вперед".

У другій половині мистецької частини виступив наш відомий соліст баритон Степан Шилкевич, який виконав „Думу", „Гетьмани" і „Чи чуєш клич". Музичний супровід на фортепіяні д-р Марійки Гафткович-Сій.

Останні три пісні „Я сьогодні від'їжджаю", „Виростеш ти, сину" й „В'язанка стрілецьких і повстанських пісень" виконав хор „Троянда".

Академія цього року була дуже успішною, заля була майже заповнена, цікавою і змістовною була доповідь, чудовою — мистецька частина.

Закінчено академію відспіванням українського національного гимну „Ще не вмерла Україна."

Євген Кальман

Відзначення роковин УПА в Сиракюзах

Заходом громадського комітету, в неділю, 18-го жовтня ц.р., сиракюзька громада урочисто відзначила бенкетом з програмою 45-ліття створення УПА і 40-ліття великого рейду частин УПА на Захід.

Відзначення роковин проходило під знаком ювілею Тисячоліття Хрищення України. У церкві св. Івана Хрестителя після співаної Служби Божої, яку правив Владика Василь Лостен, він же, в асисті о. пароха Петра Дудяка і диякона д-ра Мирона Ткача відправив Панахиду за впавших на полі бою воїнів Української Повстанчої Армії. Українська молодь СУМА і Пласту та організованого громадянства з прапорами взяли численну участь.

О год. 5-ій у залі Українського Народного Дому відбувся бенкет з програмою. Публіка (біля двісті осіб) засіла при столах і уважно слідкувала за святочною програмою.

На залю увійшли, відзначені громадським комітетом квітами і зайняли почесні місця за головним столом, наші колишні вояки УПА: Лука Жабич, Микола Магера, Анастазія Майкович, д-р Євген Крук-Мельодія, Володимир Дмитришин і Василь Майкович. За головним столом також зайняли місця: голова Громадського комітету 1000-ліття Хрищення України д-р Іван Гвозда і голова Відділу УККА Павло Карпишин.

Картину відслонено. Сцена святочно прибрана організаційними прапорами, тризубом, емблемами УПА, ОУН, посередині — погруддя славного командира генерала Романа Шухевича-Тараса Чупринки, з написами „45-ліття повстання і 40-ліття рейду УПА". Святочна публіка встала з місця і відспівала український національний гимн. Відтак на трубці сурмач інж. О. Грицик відіграв жалобний салют поляглим у боротьбі за волю України.

З черги голова громадського комітету друг Л. Жабич відкрив коротким вступним словом свято-бенкет, при чому він представив прелеґента гостя д-ра Крука-Мельодію, і дальше передав ведення програмою свята інж. Орестові Грицикові.

Місцевий квінтет „Барвінок" під дириґентурою і при акомпаньюванні О. Грицика заспівав дві пісні: „Гей на півночі, на Волині" і „Марш куреня Бойків", між тими піснями сумівка Таня Сава віддеклямувала вірш „Марш сотні Шума".

Святочну доповідь про Українську Повстанчу Армію, її історію, героїчну боротьбу, пов'язану з героїчною історією українського народу, виголосив змістовну промову учасник УПА д-р Є. Крук-Мельодія. Кожне його слово присутні на залі вислухали з великою увагою.

Після доповіді квінтет „Барвінок" заспівав „Вже вечір вечоріє" і „Засіяло сонце золоте", а Петро Марцинів віддеклямував вірш „Дідусь". За святочну доповідь і за кожну гарно виконану точку публіка обдарувала довгими оплесками.

До вечері святочна публіка на залі заспівала „Боже великий", а відтак почала споживати смачні страви, що їх приготували і рознесли господині. Під час вечері інж. О. Грицик представив всіх присутніх колишніх вояків УПА і гостей, що сиділи за почесним столом.

Д-р Іван Гвозда, голова місцевого комітету 1000-ліття Хрищення України, склав привіт воїнам УПА. Також склали привіти мгр Микола Дупляк і д-р Святослав Клюфас, де на бажання д-ра Клюфаса присутнім учасникам УПА заспівали „многая літа".

Відтак голова комітету того свята Л. Жабич склав подяку всім членам комітету, виконавцям свята, господиням і всім присутнім, що спричинилися до звеличання тих роковин. Свято закінчено відспіванням „Не пора, не пора...".

Після обчислення комітет свята призначив частину доходу в сумі 700 дол. на видання літопису УПА.

В. М-ч

Св. п. д-ра К. Церкевича

Українська спільнота Америки та діяспори знову зазнала втрату, яку, мабуть, ніхто не зможе заступити. 22-го жовтня ц.р. на Стейтен Айленді в Ню Йорку на 77-му році життя після довгої і тяжкої недуги помер д-р Константин Й. Церкевич — видатний інженер, доктор економічних наук, голова Науково-Дослідного Товариства Української Термінології. Він був автором або співавтором багатьох словників, зокрема, Правописного словника української мови, який він склав разом з проф. Ярославом Рудницьким.

Покійний Кость (або Константин) Церкевич народився 25-го травня 1911 року в с. Лідаво біля Здолбунова на Волині в родині бідних селян Тараса та Єлисавети з дому Огородник. 1925 року здав іспити до новозаснованої української гімназії в Рівному, яку закінчив екстерном і здає матуру 1931 року. В тому ж році він поступає до Варшавської політехніки і став студентом летунського відділу, бо, як він пише в своїй автобіографії, „український народ потребуватиме українських фахівців в ділянці авіяції". Хоч не маючи жодних перспектив працювати інженером будови літаків у Польщі, Кость просто з „ідеалістичних" мотивів вибрав летунство.

Настав 1934-ий рік. З рук члена ОУН Мацейка на вулиці Варшави впав мертвим від пострілу польський міністер внутрішніх справ Болеслав Пєрацький. В той же день заарештували К. Церкевича, підозріваючи його в приналежності до ОУН і участі в замаху на Пєрацького. Після восьмимісячного перебування в слідчій камері, Церкевича перевели до концтабору в горезвісній Березі Картузькій на Поліссі, який польський режим заснував для ізоляції без суду тих, кому не можна було доказати вини в приналежності до нелеґальної української організації. В цьому таборі він пробув майже дев'ять місяців.

Але й після виходу з табору Костя Церкевича нічого доброго не чекало. Він довідався, що хоча жодних доказів його приналежности до вбивства Пєрацького не було знайдено, проте деканат Варшавської політехніки виключив його зі складу студентів. Мало того, уряд заборонив студіювати в будь-якій вищій школі в Польщі.

Але молодий Кость і в такій ситуації дав собі раду. Користуючись з того, що вільне місто Данціґ приймало на студії всіх політично переслідуваних українців, він виїхав туди на студії в 1937 році. Але польська поліція також не спала. В листопаді 1938 року вона підступно „витягла" Церкевича з Данціґу до портового міста Ґдині, арештувала його і посадила на лаву підсудних за приналежність до ОУН. В тому процесі вже перед самим початком війни він дістав аж 8 років в'язниці.

Одначе 2-го вересня 1939 року під час перепровадження в'язнів з в'язниці в Тарнові до середньої Польщі йому вдалося втекти в лісі від вартових поліцаїв. Але можна було обійтися і без такого риску, бо вже після 24-ох годин польська поліція, злякавшись німецьких літаків, сама почала тікати, залишивши біля 600 українських в'язнів.

Закінчивши 1942 року в Данціґу Вищу технічну школу дипломом інженера з ділянки аеронавтики, він ще в тому ж році здобув у Гальському університеті титул доктора економічних наук. Тема його докторської дисертації — „Чужоземний капітал у нафтовій промисловості Західньої України". До речі, тема його дипломової праці на інженера була „Сконструювання пасажирського літака на 300 осіб між Берліном і Україною".

В роках 1945-46 д-р Церкевич працював асистентом в університеті в Бреславі (тепер Вроцлав), а опинившись в Мюнхені після закінчення війни, став лектором описової геометрії унрівського університету. Будучи завжди підприємчивим і „непосидющим" і завжди удосконалюючи свої фахові надбання, він після розвалу „третього райху" буквально на руїнах побудував у Мюнхені велику фабрику виробів широкого вжитку, тим самим не тільки собі створив „варстат праці", але також дав змогу іншим працювати.

З переїздом до ЗСА в 1951 році, д-р К. Церкевич знайшов працю інженера-кресляра у відомих американських фірмах у Ню Йорку. Незабаром він організував школу креслярів, в якій багато українців впродовж короткого часу змогли набути фах в таких популярних ділянках, як креслярство та проєктування.

Але професійна праця — це лише одна частина життя й діяльности д-ра Костя Церкевича. Друга не в меншій мірі важлива ділянка його діяльности — це невтомна культурно-освітня та публіцистично-видавнича праця, поєднана з виконуванням різних відповідальних громадських обов'язків. Впродовж 21-го року — від 1952 до 1973 року — він був президентом Українського Товариства Інженерів (відділ метрополітального Ню Йорку), за що в 1983 році його було нагороджено срібною медалею „За професійні досягнення і вклад у розбудову УТІА". В роках 1956-57 він був президентом Дослідної асоціяції польсько-українських взаємин, одночасно будучи редактором видань „Східньоевропейські проблеми", „Слово і діло", співредактором „Українського Господарника" (1952-53) та ін.

Д-р Церкевич є також автором таких праць як „Закордонний капітал в нафтовій індустрії України" та „Чужинецький капітал в Україні" (німецькою мовою). Цим самим він став найвидатнішим знавцем в ділянці чужинецького капіталу в Україні.

Окрема ділянка — і то дуже важлива — в праці і житті покійного, була ділянка опрацювання та видання українських термінологічних словників та праць з українського правопису. У своїй автобіографії він згадує, що ще в часи нелеґального перебування в Києві під час німецької окупації йому вдалося дістати біля 30 термінологічних словників (переважно російсько-українських). Вже тоді він сам береться за складання першого тлумачного німецько-українського словника з летунства. Він зібрав біля 5 тисяч різних термінів в картках, хоч, на жаль, під час утечі ці картки в дорозі десь пропали.

Ще з більшим завзяттям над виданням українських словників та праць з українського правопису д-р Церкевич взявся після поселення на американській землі. Це тим більши було і є важливим, що з причини зловмисної тотальної русифікації, тепер на рідних землях вже майже не видають українських термінологічних словників. А якщо щось там і видається, то з метою „наближення" української мови до російської. Ще 1971-го року він стає президентом Науково-Дослідного Товариства Української термінології.

Дехто може доречно запитати: а що роблять філологічні секції НТШ та УВАН? Адже це є їхнім безпосереднім обов'язком справа видання словників та дбання про український правопис. На це д-р Церкевич в листі до автора цих рядків з 16-го серпня 1981 року писав так: „На жаль, за останніх десять років ані НТШ, ані УВАН на видало жодного словника і не думають видавати".

І тому з переходом на пенсію в 1977 році, покійний не тільки не послабив темпів своєї діяльности, але, навпаки, ще більше її посилив. Залучивши до своєї співпраці таких відомих наших мовознавців, як д-р Яр. Рудницький, Наталія Пазуняк, В. Павловський (вже не живе), Н. Щербина та ін., він видав такі капітальні праці, як „Правописний словник української мови", „Короткий словник синонімів української мови", „Український правопис", „Російсько-український словник правничої мови" та інші, не включаючи сюди видань творів мистецької літератури.

Менше ніж два місяці перед своєю смертю, коли автор цих рядків відвідав Церкевича в його домі, він хоч і будучи вже дуже знищеним страшною недугою, і далі захоплено ділився своїми плянами щого видання запроєктованих словників, а потім „ще й інших видань". Конкретно мова йшла тоді про нове доповнене деякими поправками видання „Правописного словника" Г. Голоскевича. На жаль, цього видання йому вже не вдалося закінчити...

Дехто може запитати: чому Церкевичеві так дуже йшлося про видання словників? Тим більше тут, на еміґрації, де попит навіть на казки чи оповідання з кожним роком маліє. На це о. Василь Іващук, який добре знав покійного, дав таку відповідь під час післяпохоронної тризни на цвинтарі в Бавнд Бруку 26-го жовтня: „Покійний Константин вирішив взятися за видання українських словників тому, що він знав, що якщо він їх не видасть, то правдоподібно ніхто не видасть. Але доки існує український народ і його мова — доти такі словники будуть потрібні".

Д-р К. Церкевич, крім ближчих і дальших родичів в Україні, залишив тут дружину Єву, яка була для нього дуже добрим помічником в житті і праці. Залишив він також двох синів — старшого Тараса — доктора клінічної психології з дружиною Анною та внучками Анджелою і Христиною, та молодшого сина Лонгина — маґістра антропології та радіолога.

Д-р Юліян Мовчан

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В оголошенні про „Концерт алюмнів, учнів та друзів УМІ" — Українського Музичного Інституту, яке поміщене в щоденнику ч. 219 з дня 14-го листопада 1987 року, трапилася помилка. Ім'я співачки-сопрано є не Марта, а Марія Волянська. — Адміністрація.

30-ліття 43-го Відділу СУА у Філядельфії

30 років у житті людини — це короткий шлях, але 30 років у житті організації — це шлях довгий, позначений працею групи людей, яких єднає спільна ідея, що на ній базується вся діяльність організації.

43-ій Відділ СУА саме пройшов цей довгий шлях і тепер відзначає своє 30-ліття. Коли поглянути в минуле, стає нараз перед очима все, що на цьому шляху залишилося. Згадаймо довголітні щомісячні засідання управи, на яких велися важні наради, намічався плян праці і на яких западали рішення. Згадаймо щомісячні ширші сходини членів, під час яких дискутовано рішення управи і на яких завжди були культурно-освітні реферати, а також відзначування історичних, літературних і національних дат. Слід згадати імпрези для громадянства, як сценічні вистави, виступи співочого ансамблю 43-го Відділу, імпрези для відзначення важних постатей літератури і мистецтва та заслужених громадян. Не можна поминути літературно-музичних вечорів і популярних у нашому Відділі мистецьких виставок малярів і скульпторів, які публіка радо відвідує. Для своїх членів Відділ уряджує щороку Просфору і Свячене, також прогульки і пікніки.

43-ій Відділ стоїть на добрій фінансовій базі, тому вже від давніх літ розгорнув широку діяльність для суспільної опіки. Відвідування немічних осіб у приватних і в піклувальних домах, організування для них Святої вечері і святочних дарунків, висилка пачок до заморських країн для бідних родин, удержування стипендистки в Бразилії — це головніші приклади цієї діяльности.

Відділ бере участь у конвенціях СУА і СФУЖО, в дні Союзянки, також відвідує імпрези інших відділів. У давніших роках 43-ій Відділ начислював біля 120 членів, сьогодні число зменшилося майже на половину. Але не зменшилася діяльність Відділу. Він меткий і працьовитий, повний ініціятиви і відваги, кожний задум стає дійсністю. Немає трудних речей до здійснення, коли є воля, охота і тверда настанова. Добра управа, дібрані референтки своїх секторів і все готові до співпраці всі члени Відділу творять одну гармонійну цілість, що стоїть на висоті свого завдання.

Ювілейні святкування 43-го Відділу відбудуться в суботу, 21-го листопада ц. р., в Українському Освітньо-Культурному Центрі при 700 Сідар ровд у Філядельфії. О год. 3-ій по полудні буде відправлений Молебень до Матері Божої в домівці СУА, а в год. 4-ій відбудеться святочна гостина і мистецька програма у виконанні Союзянок у великій залі. Сердечно запрошуємо громадянство прибути цього дня до нас. Хто бажав би взяти участь прошу голоситися до Марії Данилів на число тел. 676-8059, або до Марії Куземської на число 676-0894.

Ірина Райнер

Честерська громада відзначила Листопадовий Зрив

Заходом місцевого відділу УККА та під його патронатом українська честерська громада й цього року відзначила врочисто та соборно великі роковини Листопадового Зриву.

Святкування ці попередила врочиста Богослужба в УКЦ св. Духа, яку відслужив місцевий парох о. Мирон Грабовський, виголосивши проповідь про Слугу Божого Кир Андрея Шептицького, роковини відходу до вічности якого припадають також цього місяця.

Після Богослужби була відслужена Панахида за тих героїв-лицарів українського народу, які віддали своє життя за найбільший скарб нації — волю. Почесну сторожу біля тетрапода, що символізував стрілецьку могилу, держали чотири члени парохії з українським, американським, церковним і папським прапорами. Після Панахиди отець парох попросив присутніх, щоб похиливши голови в однохвилинній мовчанці, помянули наших національних героїв, після чого із грудей присутніх понеслися сильні акорди пісні-молитви „Вічна пам'ять".

Потім присутні відспівали також український національний гимн.

По закінченні цих святкувань присутні перейшли до просторої авдиторії школи св. Духа, де відбулася дальша частина святочної академії. Заля авдиторії була заповнена свідомим українським громадянством, при чому було кількадесят осіб інших національностей, які мають дітей в школі св. Духа.

Святочну академію відкрила співом американського гимну добре знана нашій громаді зі своїх виступів на наших національних святкуваннях Ірена з Бендерських Лонг. Вона рівнож заніціювала український національний гимн, який присутні проспівали з нею.

На святі були відчитані два реферати-промови: поукраїнськи читав інж. А. Забродський, а по-англійськи Дарія з Малецьких Рустарк, яка цього року очолює Управу відділу УККА в Честері.

Оба реферати були опрацьовані дуже старанно і виголошені з великим чуттям, хоч вони різнилися своїм змістом. Інж. Забродський, не споминаючи та не подаючи перебігу Листопадової драми, проаналізував суть цього великого національного Зриву до волі та його вплив на кристалізацію національної самостійницької ідеї майбутніх поколінь. Листопадовий Зрив, продовжував прелегент, був зривом усього українського народу, що пригадав честь батьків, що вольними жили, пам'ятаючи про Жовті Води, про Корсунь, про кров гетьманів, що тече в наших жилах, про горду славу і про землю предків. І цей народ підняв на вежі города Льва в дні Першого листопада 1918 року наш синьо-жовтий національний прапор. Ця формальна дата в нашій історії, продовжував бесідник, розбуджує в нашій крові імпульс до будови того Великого храму — Української Соборної Держави. Твердженням, що Перше Листопада 1918 року — це перемога українського державницького духу, це продовження історичної традиції, це предтеча Соборницького акту 22-го січня 1919 року, закінчив своє слово бесідник.

Друга промова мала характер чисто історичний. Бесідниця проаналізувала національно-політичне підложжя, на якому зродився Листопадовий Чин, вона також вказала на всі успіхи та невдачі творців цього зриву, вказуючи на факт, що „могучі того світу", які ділили повоєнну Европу, не розуміли і не хотіли розуміти важливости Листопадового Зриву українського народу в найближчому майбутньому, а навпаки одна із побідних держав Франція навіть вислала до Галичини проти наших героїв добре вишколену та забезпечену наймодернішими воєнними матеріялами польську дивізію під проводом ген. Галлера, яка допомогла місцевим польським бойовикам розбити нашу армію та змусила відступити за річку Збруч, де вона злучилася з іншими нашими бойовими одиницями, які в тому часі кровавилися з червоними та білими російськими займанцями.

Дальшу частину програми заповнили виступи оперового співака із сусідньої Філядельфії Богдана Чаплинського, який проспівав п'ять пісень: „Владико неба і землі", муз. Артемовського, „Запорожець за Дунаєм", „Ой поля, ви поля", муз. Барвітського, „Засумуй, трембіто", муз. Нижанківського та „Мій рідний край", арія з опери „Богема", муз. Нанкевича.

У другій частині програми виступали діти цілоденної школи при УКЦ св. Духа, які під проводом учительського збору та Лідії Грабової, учительки та директорки місцевого музичного інституту (УМІ) та під її акомпаньяментом проспівали дві пісні: „Машерують козаченьки" та „Ой видно село". Крім цього учениця школи св. Духа Христя Лонг продеклямувала вірш Тараса Шевченка „Іван Підкова", а діти четвертої кляси продеклямували збірно вірш „Молитва за героїв". Всі дотичні точки були старанно підготовані та вміло виконані.

На маргінесі виступу шкільних дітей належить об'єктивно ствердити, що учителі спільно з Лідою Грабовою виконали прямо надлюдську працю в підготові діточих виступів, тим більше, що добра половина тих дітей — це діти інших національних груп, а навіть інших рас, які однак, не повстидалися перед своїми шкільними подругами та перед публікою, вивязуючись зі своїх роль знаменито.

Перед закінченням програми свята інж. Володимир Кузик розповів про свою зустріч з часів його шкільних молодечих літ з покійним Слугою Божим Кир Андреєм в часі пластового таборування в Підлютім, де покійний Митрополит мав свою віллю і там часто перебував.

Свято закінчено молитвою „Боже Великий".

Мгр Володимир Сич

15-ий баль...

(Закінчення зі стор. 1)

Репрезентантки українських видань під час 15-го Балю української преси.

Осадчук, д-р Зенон Матківський, Марта Андрійок і Орест Федаш у пополудневих годинах перевірило всі кандидаток, ставлячи їм ряд питань з українистики, відбуло відтак засідання та проголосило свій вибір після презентації всіх кандидаток. Два члени жюрі, суддя Роман Пітько і мисткиня Аркадія Оленська-Петришин, були в останній хвилині перешкоджені.

Члени жюрі заявили, що всі дівчата гарно вив'язалися в усіх питаннях.

Церемонією презентації кандидаток, яка тривала 40 хвилин, вміло вів інж. Володимир Карпинич.

Крім трьох перших краль зарепрезентувались такі дівчата з ескортами: наймолодші Мая Попель („Веселка", ескорт Марко Македо) і Арета Тритяк („Готуйсь", брат Яремій Тритяк), Олена Олещук („Українське Православне Слово", Іван Ленчук), Андрея Марк („Український Тижневик", Данило Слоневський), Ніна Марк („Свобода", Петро Клим), Христя Гільберт („Лис Микита", Стефан Білик), Лілея Козіцька („Америка", Марко Мазуркевич), Наталка Панчак („Гуцульщина", Маркіян Ковалюк), Ірина Китаста („Бандура", Андрій Смик), Леся Павленко („Українські Вісті", Тарас Федоренко) і Тамара Таршаковець („Сучасність" Данило Шипилявий). Знімки кандидаток і короткі інформації про них були поміщені в програмовій книжці.

Новообрану кралю і її дружок укоронувала минулорічна краля Мирослава Драган, яка була окремо представлена зі своїм ескортом Юрком Базарком. Л. Котис отримала грошову стипендію в сумі 500 дол. і стипендію в сумі 1,200 дол. на курс моделювання в школі Касаблянка, що її уфундував голова жюрі Роман Осадчук. М. Перфецька і Р. Кузьмак отримали грошові стипендії по 250 дол.

Ще перед вечерою до столиків принесено шампанське з позначенням на пляшках в англійській мові „Тисячоліття Християнства в Україні". Майстер церемонії В. Карпинич підніс тост на успішне започаткування цього великого ювілею всіх українців, що припадає на 1988 рік.

Після вечері гості забавлялись до справді милих звуків оркестри „Кауріга".

Під час балю відбувся розіграш на образ мисткині А. Оленської-Петришин, поміщена копія якого прикрашувала запрошення.

Як і минулого року, цей баль проходив під патронатом Фундації ім. Мазепи, Фінансової Комісії СФУЖО і СУЖА.

Балем займалась комісія в складі: Надя Матківська і Яра Снилик, голови, Марта Андрійок, Іванка Матківська, Рома Федасюк, Петруся Савчак, Оксана Тритяк і Марійка Голіната.

У пошуках...

(Закінчення зі стор. 2)

дичів. Латинська пословиця каже, що „в здоровому тілі здорова душа". На думку багатьох джерентологів є, радше, навпаки! А саме, в здоровій душі — здорове тіло! Звичайно, правда — посередині.

Згідно з вислідом реєстрації сторічників, переведеної американським урядом минулого місяця, кількість жителів ЗСА, що досягнули сотий рік життя в останньому 100-річчі зросло десятикратно. І так в 1980 році 14,200 американців мали сотню, або більше років, в 1986 році число зросло до 25,000. В 2000 буде в ЗСА 108,000 сторічників, а в 2080 році один мільйон!

Джеронтологи зв'язують цей феномен з поступом медицини та гігієни. Але на нашу думку, джерело довговічности пов'язане, у великій мірі також із нашою настановою до життя, з нашою життєрадістю та балансом наших фізичних та умових навантажень. Ця настанова людини, поряд постійних дослідів старіння становлять надію, що в найближчому столітті людина буде втішатися не тільки продовженим, але й щасливішим та здоровішим життям. І тому за криницею молодости та довговічности не слід шукати на леґендарних островах, але у своєму власному організмі.

З життя клюбу „Золотий вік" ім. І. Мазепи

Клюб сеньорів в м. Лондоні, Канада, знову відновив працю. Після річних зборів управа поповнилася новими членами — новими силами.

А. Гавриляк очолила комітет поїздок і зорганізувала екскурсію до Ботанічного саду близько Гемільтону. В часі Великого посту заходами Інституту ім. Івана Мазепи були прочитані дві лекції: „Сповідь і причастя у православній церкві" (о. прот. Віталій Метулинський) і „Старість і старіння" (о. Іван Слоан, парох української католицької церкви). Далі слідували доповіді на різні теми, часто з висвітленням прозірок. Леся Храплива-Щур прочитала доповідь „Хрищення України-Руси", д-р Мариняк — „Враження з подорожі по Україні" з висвітленням прозірок, чим зацікавив присутніх і викликав жвавий обмін думок та запитання.

В. Верига прочитав доповідь на тему „Архів центрального комітету і його значення". Свою досить цікаву доповідь Верига пов'язав із справою українсько-жидівських відносин і з комісією Дешена. Доповідач звернув увагу присутніх на важливість і потребу впорядкування наших архівів, про записи свідчень живих ще свідків про різні знущання червоних і брунатних наїзників, про видання тих свідчень друком, про переклади їх на інші мови, щоб такі документи не припадали порохом по „наших канцеляріях", а були доступні широким масам читачів — дослідників на полицях бібліотек університетів. Нехай вони розкриють світові правду про існуючі справи тоді і тепер. Доповідач промовляв до тих одиноких старших серед нас, щоб повернути ощадності свого життя на видання документів, які боронили б українців перед ворожими наклепами.

Клюб відбув свій річний пікнік, програма якого була присвячена сл. п. В. Стусові. Доповідачем був В. Я. Мороз. Доповідь „Стус і дисиденти" була дуже цікавою. В. Я. Мороз розповів про особисте знайомство з покійним, про обіцянку продовжувати справу дисидентів на волі. Рясними оплесками нагородили присутні доповідача.

З короткими інформаціями про життя і побут українців у західній Канаді та показом прозірок загостив до нас Я. Соколик. Перед очима стрічкою пропливали церковці, церкви і величаві будови храмів. Вичерпні коментарі подавав Соколик до кожної прозірки та обіцяв ще раз завітати до нас, як пані Оксана впорядкує решту прозірок.

27-го жовтня завітали з Баффало Ігор і Ольга Чмола зі своєю надзвичайно цікавою виставкою вишивок. 149 чепурно вишитих експонатів-взірців! За словами Чмоли, це є праця його рук, пошуків різних узорів і стібів протягом 5 років. За чашкою чаю присутні довго обмінювалися думками. Щира подяка В. Рожаловському, який виконує обов'язки голови корпорації ім. І. Мазепи через затяжну недугу голови Германа Сав'юка, а також Емілії Слюсар і Ірині Сороці, що завжди дбають про чашку чаю і солодощі.

Ніна Кузьменко

Помер довголітній диригент церкви св. Юра

Ню Йорк. — Тут помер на 96-му році життя довголітній диригент хору церкви св. Юра Теодор Онуфрик.

Впродовж 1919-62 років він провадив церковним хором і тисячі українських хористів були його вдячними учнями.

В 1976 році проф. Т. Онуфрик був одним із п'ятьох українських піонерів, яких відзначив Український Комітет 200-річчя Америки за його вклад в життя українців в Америці впродовж трьох поколінь.

Уродженець Західньої України проф. Т. Онуфрик студіював у Львові та Відні і приїхав до ЗСА коротко перед Першою світовою війною. Вже в 1914 році його заангажували як дяковчителя до церкви св. Юра в Ню Йорку і тут він почав розвивати свої вийняткові здібності як диригент. Під його керівництвом відбулися сотки концертів українського хору не лише в церкві, але також на найкращих сценах Ню Йорку, як Карнеґі Голл, Тавн Голл, Медісон Сквер Гарден, на Світовій виставці та інших. Він був першим, що впровадив український церковний хор до катедри св. Патрика у 1946 році, коли відспівано там візантійську Літургію, він із своїм хором брав участь у численних посвяченнях українських католицьких церков як церкви св. Марії в Бронксі, св. Родини у Бабилоні, семінаря св. Йосафата у Глен Ков, дому для старших Сестер Служебниць в Слотсбургу та багатьох інших. Крім вивчення і захоплення тисячів молодих українців хоровим мистецтвом, проф. Т. Онуфрик перед приходом до Ню Йорку Сестер Василіянок, вчив в українській „Рідній Школі" тут роджених українців писання і читання в українській мові, як також її граматику.

Проф. Т. Онуфрик був вийнятковою людиною, ентузіязм і наполегливість якого залишила незатертий слід на трьох поколіннях українських іміґрантів.

Його поховано на цвинтарі Кальварія після останньої відправи в церкві Чесного Хреста в Асторії у дні 21-го вересня 1987 року.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 22-го ЛИСТОПАДА 1987 р.

Трентон, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ 245 Відд., о год. 3-ій по пол в залі УНДому, при 477 Jeremian Ave. Просимо членів прибути. — Ів. Бойчук, гол., М. Мартиненко, секр.